

នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស(អ.ប.ជ៦១)

ភាគីដាក់ឯកសារ: មេធាវីការពារក្តីរបស់ យីម ទិត្យ

ដាក់ជូន: អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ១១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សម្ងាត់

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ ក.ស.ច.ស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ: សាធារណៈ/Public

ចំណាត់ថ្នាក់ប្រភេទឯកសារ

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

សំណើបន្ទាន់របស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ចម្លើយតប
របស់គាត់ទៅនឹងបណ្តឹងខ្លួនរណ៍ប្រឆាំងនឹងការដោះស្រាយ

ដាក់ដោយ៖

សហមេធាវី

សូ មូស្សេវ្ស៊ី

Suzana TOMANOVIĆ

ឆ្លើយ៖

ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ៖

ចៅក្រម ប្រាក់ គីមសាន

ចៅក្រម Olivier BEAUVALLET

ចៅក្រម នីយ ថុល

ចៅក្រម BAIK Kang Jin

ចៅក្រម ហួត រុទ្ធី

ចៅក្រមបម្រុង ប៉ែន ពេជ្រសាលី

ចៅក្រមបម្រុង Steven J. BWANA

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង

លោកស្រី Brenda J. HOLLIS

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤

លោក យឹម ទិត្យ តាមរយៈសហមេធាវីការពារក្តីរបស់ខ្លួន (“មេធាវីការពារក្តី”) សូមដាក់ សំណើបន្ទាន់ របស់ យឹម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ចម្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងបណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ (“សំណើសុំ”) ដោយអនុលោមតាមវិធាន ២១ និង ៣៩(៤) នៃ វិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អ.វ.ត.ក (“វិធានផ្ទៃក្នុង”) និង មាត្រា ៥(៤) នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តនៃការដាក់ឯកសារ នៅ អ.វ.ត.ក (“សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”) ។ សំណើសុំនេះត្រូវបានដាក់ជាមូលដ្ឋានបន្ទាន់ដោយសារតែការ ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំង នឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ) ជាភាសាអង់គ្លេស និង ភាសាខ្មែរ ដែលត្រូវបានជូនដំណឹងនៅ ថ្ងៃទី ០៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩¹។

I. ប្រវត្តិនិតិវិធី

1. នៅ ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ (“ស.ច.ស.ជ”) បានចេញ ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ យឹម ទិត្យ (“ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ”) ជា ភាសាខ្មែរ²។ ហើយនៅថ្ងៃដដែល សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ (“ស.ច.ស.អ”) បានចេញ ដីកាដោះស្រាយរបស់គាត់ (“ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ”) ជាភាសាអង់គ្លេស³។
2. សំណើបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសនៃដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី ០៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩។ ដោយសារតែ “ភាពមិនត្រឹមត្រូវដែលមើលឃើញជាក់ស្តែង” នៅក្នុង សំណើបកប្រែ នោះសំណើបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសដែលត្រូវបានត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ត្រូវបាន

¹ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ជាតិក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/20 ។

² ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ យឹម ទិត្យ, ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381 (“ដីកាដោះស្រាយ របស់ ស.ច.ស.ជ”)។

³ ដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D382 (“ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ”)។

បញ្ចប់នៅថ្ងៃទី ១៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩^៤ ។

3. នៅថ្ងៃទី ១៣ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ (ស.ព.ជ) បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤^៥។
4. ដោយយោងតាម រយៈពេលជូនដំណឹងដែលត្រូវបានបន្ថែមដោយ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ (“អ.ប.ជ”)^៦ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ ការជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ^៧ នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ។
5. នៅថ្ងៃដដែល មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ សំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រនិងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ^៨។
6. នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ (ស.ព.អ) បានដាក់ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេល

⁴ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះបង្គាប់បញ្ជាបន្ទាន់ឱ្យផ្តល់នូវការបកប្រែដោយគ្រឹមត្រូវជាភាសាអង់គ្លេសនូវដីកាសម្រេចលើកំណត់សម្រាប់ប្រកាន់ចំពោះ យីម ទិត្យ និង ផ្អាកកាលបរិច្ឆេទកំណត់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/12 និង D382/13, កថាខណ្ឌ ៨ ។ សូមមើលផងដែរ៖ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/16 និង D382/19, ទំព័រ ៤-៥ ។

⁵ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិទាក់ទងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D382/4/1។

⁶ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំពន្យារកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ការជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/3 និង D382/3 ។

⁷ ការជូនដំណឹងរបស់ យីម ទិត្យ អំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ រួមមាន៖ការជូនដំណឹងរបស់ យីម ទិត្យ អំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកំណត់សម្រាប់ប្រកាន់ យីម ទិត្យ របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ, ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/7 និង ការជូនដំណឹងរបស់ យីម ទិត្យ អំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ, ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D382/9។

⁸ សំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/8។

វេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ^៩ ។

- 7. នៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ស.ព.អ បានដាក់ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះក្នុង សំណុំរឿង ០០៤ (D382)¹⁰។
- 8. នៅថ្ងៃទី ០៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ ការឆ្លើយតបរបស់ យីម ទិត្យ ទៅ នឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងសំណើរបស់ យីម ទិត្យសុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និង ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ¹¹។
- 9. នៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០១៩ អ.ប.ជ បានចេញសេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤¹²។
- 10. នៅថ្ងៃទី០១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ជាភាសាអង់គ្លេស ដែលមានចំនួន ១៨ ទំព័រ ព្រមជាមួយភាសាខ្មែរ¹³។
- 11. នៅថ្ងៃទី ០២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំង

⁹ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/13 និង D382/16។

¹⁰ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅ ជំនុំជម្រះ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤(D382) , ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D382/16។

¹¹ ការឆ្លើយតបរបស់ យីម ទិត្យ ទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែម ចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ០៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/15។

¹² សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំង នឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/16 និង D382/19។

¹³ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហមេធាវីអង្កេត ជាតិក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/20 ។

នឹងការចេញដីកាដោះស្រាយចំនួនពីរក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ដែលមានចំនួន ១២ ទំព័រ¹⁴ និង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ដែលមានចំនួន ១០០ ទំព័រ¹⁵។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងនេះត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី ០៣ ខែ ធ្នូ និង ថ្ងៃទី ០៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩។

- 12. ថ្ងៃទី ០២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩ ស.ព.អ បានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ យីម ទិត្យ (D381) (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ) ដែលមានចំនួន ៧២ ទំព័រ¹⁶។ សេចក្តីជូនដំណឹងត្រូវបានទទួលនៅថ្ងៃទី ០៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩។
- 13. ថ្ងៃទី ០៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩ មេធាវីការពារក្តី បានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងជាភាសាអង់គ្លេស និងភាសាខ្មែរនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ហើយនៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានទទួលការជូនដំណឹងអំពីឯកសារគាំទ្របន្ថែមផ្សេងទៀត។

II. ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ

14. មាត្រា ៣១ នៃ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានចែងថា ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា “ទទួលស្គាល់ និងគោរព [...] សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកតិកាសញ្ញា ព្រមទាំងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស។” កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាតម្រូវឱ្យ អ.វ.ត.ក អនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនស្របតាមបទដ្ឋាននៃការជំនុំជម្រះក្តីប្រកបដោយយុត្តិធម៌ក្នុងកម្រិតអប្បបរមា ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិ

¹⁴ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងការចេញដីកាដោះស្រាយចំនួនពីរ, ចុះថ្ងៃទី ០២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/18 ។

¹⁵ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ យីម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ០២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D382/22។

¹⁶ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ យីម ទិត្យ(D381), ចុះថ្ងៃទី ០២ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/19។

នយោបាយ (ICCPR)។ ការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសរបស់តុលាការត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុង មាត្រា ១៤(៣)(ខ) ដែលបានកំណត់ថាលោក យីម ទិត្យ ត្រូវទទួលបាន ពេលវេលានិងធនធាន សម្ភារៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីត្រៀមរៀបចំការការពារខ្លួនរបស់គាត់។

15. មាត្រា ៣៥ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមាន អ.វ.ត.ក អនុញ្ញាតឱ្យជនជាប់ចោទមានពេលវេលា និងលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការការពារខ្លួន និងទាក់ទងជាមួយមេធាវីរបស់ខ្លួនដែលជ្រើសរើស ដោយខ្លួនឯង ។

16. វិធាន ២១ បានកំណត់ថាច្បាប់ជាធរមានទាំងអស់នៅ អ.វ.ត.ក “ត្រូវតែបកស្រាយក្នុងន័យ ការពារជានិច្ចដល់ប្រយោជន៍របស់ជនសង្ស័យ ជនជាប់ចោទ និងជនរងគ្រោះ ដើម្បីធានាអំពីសិទ្ធិ ភាពផ្លូវច្បាប់ និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយតម្លាភាព”។

17. វិធាន ៣៩(៤) បានចែងថា៖

តាមរយៈពាក្យសុំរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ឬ តាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្លួនសហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេត ឬ អង្គជំនុំជម្រះអាច៖

ក. ពន្យារពេលវេលាកំណត់ ដែលខ្លួនបានកំណត់។ ឬ

ខ. ទទួលស្គាល់ថាមានសុពលភាព ចំពោះកិច្ចទាំងឡាយណាដែលបានធ្វើក្រោយ ពីពេលកំណត់ដែលមានចែងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះត្រូវបានផុតរលត់ ប្រសិនបើខ្លួនយល់ ឃើញថាត្រឹមត្រូវសមហេតុផល។

18. មាត្រា ៥(២) នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត បានចែងថា “ឯកសារដាក់នៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ [...] មិនត្រូវលើសពី ៣០ ទំព័រជាភាសាអង់គ្លេស លើកលែងតែមានប្បញ្ញត្តិចែងផ្ទុយពីនេះនៅក្នុងវិធាន ផ្ទៃក្នុងនៃ អ.វ.ត.ក” ឬ សេចក្តីណែនាំអនុវត្តនេះ ឬបទបញ្ជាចេញដោយ អ.វ.ត.ក ។ អនុលោម តាមមាត្រា ៥(៤) នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីចូលរួម អ.ប.ជ អាចបង្កើន ចំនួនសន្លឹករបស់ឯកសារនៅក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស។

19. មាត្រា៨(៣) នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត បានចែងថា“ចម្លើយតបណាមួយនៅនឹងពាក្យសុំ ឬសារណា ត្រូវដាក់រួមជាមួយបញ្ជីមូលដ្ឋានសំអាងផ្លូវច្បាប់ដែលប្រើប្រាស់ជាឯកសារយោងក្នុងរយៈពេល

១០(ដប់ថ្ងៃ)ថ្ងៃនៃប្រតិទិនគិតពីថ្ងៃជូនដំណឹងនៃឯកសារដែលត្រូវឆ្លើយតប”។ មាត្រា ៨(៤) បានចែងថា “ការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតប ត្រូវបានអនុញ្ញាតតែក្នុងករណីដែលមិនមានការស្នើសុំឱ្យមានការដេញដោយផ្ទាល់មាត់ប៉ុណ្ណោះ ហើយការឆ្លើយតបនោះត្រូវដាក់ក្នុងរយៈពេល០៥(ប្រាំ)ថ្ងៃនៃប្រតិទិន គិតពីថ្ងៃជូនដំណឹងនៃចម្លើយតបនោះដែលត្រូវឆ្លើយតប”។

III. សំណើសុំ

20. មេធាវីការពារក្តី បានកត់សម្គាល់ថា អ.ប.ជ បានបង្ហាញទៅអង្គការពលកម្មប្រៃសណីយ៍ដើម្បីធានាថាការបកប្រែដែលស្នើឡើងនឹងបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃគិតចាប់ពីពេលដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍¹⁷។ មេធាវីការពារក្តីក៏បានកត់សម្គាល់ផងដែរថា ស.ព.អ បានស្នើសុំធ្វើសមកម្មកាលវិភាគសម្រាប់សង្ខេបនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ភាគី¹⁸ ។

21. មេធាវីការពារក្តីគោរពស្នើសុំ អ.ប.ជ អនុវត្តនូវអន្តរាគមន៍របស់ខ្លួនក្រោមវិធាន៣៩(៤)(ក) ដើម្បីពន្យារពេលកំណត់សម្រាប់ការដាក់សំណើសុំ ជាភាសាអង់គ្លេសតែមួយជាមុន ដោយភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយលឿនតាមដែលអាចធ្វើបានចំពោះ (i)ចម្លើយតបរបស់ យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ និង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ទៅ៤៥ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលមេធាវីការពារក្តីបានទទួលនូវការជូនដំណឹងនៃការបកប្រែសម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងពីរ និង (ii) គ្រប់ការឆ្លើយតបរបស់លោក យីម ទិត្យ ទៅនឹងចម្លើយតបដែលដាក់ដោយ ស.ព.អ ឬដោយសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងពីររបស់មេធាវីការពារក្តី ទៅ២៥ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលមេធាវីការពារក្តីបានទទួលការជូនដំណឹងនៃការបកប្រែគ្រប់ចម្លើយតបទាំងអស់។

¹⁷ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤, ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/16 និង D382/19, ទំព័រ ៤៥៧-៥៧។

¹⁸ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទៅនឹងសំណើរបស់ យីម ទិត្យ សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៩, ឯកសារ D381/13 និង D382/16, កថាខណ្ឌ៣។

- 22. មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំ អ.ប.ជ អនុវត្តនូវធានានុស្និទ្ធជូររបស់ខ្លួនក្រោមមាត្រា ៥(៤)នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត ក្នុងការបន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់ (i) ចម្លើយតបរបស់ យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ទៅ៥០ទំព័រជាភាសាអង់គ្លេស និង (ii) ចម្លើយតបរបស់ យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ទៅ៣០ទំព័រជាភាសាអង់គ្លេស ហើយ (iii) គ្រប់ការឆ្លើយតបរបស់លោក យីម ទិត្យ ទៅនឹងចម្លើយតបដែលដាក់ដោយ ស.ព.អ ឬ ដោយសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅ៣០ទំព័រក្នុងមួយចម្លើយតបជាភាសាអង់គ្លេស។
- 23. សំណើសុំបន្ថែមចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាកំណត់ក្រោមវិធាន៣៩(៤)(ក) និងមាត្រា៥(៤)នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត គឺមានភាពចាំបាច់ដោយសារតែប្រវែង និងភាពស្មុគស្មាញនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានកើតឡើងដោយសារ តែមានដីកាដោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែក និងផ្ទុយគ្នាក្នុងសំណុំរឿង ០០៤។
- 24. បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ មានចំនួន៧២ទំព័រដែលមាន៦ជំហរនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ស្របពេលដែលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ មានចំនួន១៨ទំព័រដែលមាន១ជំហរនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងទទ្ធិករណ៍មួយដទៃទៀត ដែលទាមទារឱ្យមេធាវីការពារក្តីត្រូវឆ្លើយតបដែលមានចំនួនសរុប ៩០ទំព័រ លើកំហុសឆ្គងលើអង្គច្បាប់និងអង្គហេតុនៅក្នុងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ¹⁹។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាសំខាន់នៃយុត្តាធិការបុគ្គលរបស់ អ.វ.ត.ក លើ យីម ទិត្យ ហើយលើសពីនេះទៅទៀត ការកំណត់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាក់ទងនិង សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ។
- 25. បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាច្រើនបានដាក់ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ដែលទាមទារឱ្យមេធាវីការពារក្តីត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាខ្លាំងក្នុងការវិភាគនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នីមួយៗ និងទំនាក់ទំនងទៅបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដទៃទៀត

¹⁹ ក្នុងប្រៀបប្រៀបក្នុងសំណុំរឿង០០៤/២ សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយណាមួយទេ នៅពេលដែល ស.ព.អ បានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ដែលមានចំនួន៥៦ទំព័រ។

ជាពិសេស ក្រោយពីបានពិចារណានៅក្នុង ជំហរនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ផ្ទុយគ្នារបស់ព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និងអន្តរជាតិ។ វាជាកាតព្វកិច្ចរបស់មេធាវីការពារក្តី ក្នុងការធានាថា យីម ទិត្យ បានយល់ច្បាស់ពី ទំនាក់ទំនងរវាងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នីមួយៗ និងជាការផ្តល់នូវឱកាសពេញលេញនិងច្បាស់លាស់ក្នុង ការផ្តល់ការណែនាំរបស់គាត់។

សេចក្តីសង្ខេបនេះ សម្រាប់សំអាងហេតុទាំងអស់ដែលបានលើកឡើងខាងលើ មេធាវីការពារក្តីសូមស្នើ ដោយគោរពដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ឱ្យ៖

១. **ពន្យារពេលកំណត់** សម្រាប់ចម្លើយតបតបរបស់លោក យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋ ប្បវេណីប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ទៅ ៤៥ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលមេធាវី ការពារក្តីទទួលបានការជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែទាំងពីរភាសារបស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ។ និង

២. **ពន្យារពេលកំណត់** សម្រាប់ការឆ្លើយតបទាំងឡាយរបស់លោក យីម ទិត្យទៅនឹងចម្លើយតប ដាក់ជូនដោយ ស.ព.អ ឬសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំង ពីររបស់មេធាវីការពារ ទៅ ២៥ ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលមេធាវីការពារទទួលបានការបកប្រែរបស់ ចម្លើយតបទាំងនោះ។ និង

៣. **បន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់** សម្រាប់ចម្លើយតបរបស់លោក យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.អ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ទៅ ៥០ ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេស។ និង

៤. **បន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់** សម្រាប់ចម្លើយតបរបស់លោក យីម ទិត្យ ទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ ទៅ ៣០ ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេស។ និង

៥. **បន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់** សម្រាប់ការឆ្លើយតបទាំងឡាយរបស់លោក យីម ទិត្យទៅនឹងចម្លើយ តបរបស់ ស.ព.អ ឬសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅ ៣០ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេស សម្រាប់ការឆ្លើយតបនីមួយៗ។ និង

៦. **បង្គាប់ឱ្យ** មេធាវីការពារក្តីអាចដាក់ចម្លើយតប និងការឆ្លើយតបជាភាសាអង់គ្លេសតែមួយភាសា ដោយមានការបកប្រែជាភាសាខ្មែរតាមក្រោយតាមពេលដែលលឿនបំផុត។

សូមអង្គបុរេជំនុំជម្រះមេត្តាទទួលយកសំណើសុំនេះដោយក្តីគោរព។

សូ មូស្ស៊ីន្ន៊ី

Suzana TOMANOVIĆ

សហមេធាវីរបស់លោក យីម ទិត្យ

ធ្វើនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី ១១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩